

THE GLOBAL GOALS
For Sustainable Development

DYNAMISCHE WADDENDELTA

ONTDEKKINGSREIS LANGS NEGEN REGIONALE ICONEN VAN DE WADDENKUST

LAUWERSMEER

HET HOGELAND

EEMSDelta

GRAANREPUBLIEK

OUDE EN NIEUWE
BILTDIJKEN

WESTERGO

AFSLUITDIJK

WADDENBAAI

[L]

20
23

DYNAMISCHE
WADDENDELTA

landschapstriënnale

IN SAMENWERKING MET VISIT WADDEN

WADDENKUSTROUTE ALS ONTDEKKINGSREIS

De Landschapstriënnale 2023 DYNAMISCHE WADDENDELTA vindt plaats langs de Noord-Nederlandse Waddenkust als onderdeel van het Werelderfgoed Waddenzee vanaf Den Helder tot aan de Duitse grens. Klimaatverandering zorgt voor maatschappelijke opgaven langs deze dynamische Waddendelta. Deze uitdagingen kunnen geschaald worden in 6 majeure opgaven, dit zijn:

- Waterveiligheid en - kwaliteit
- kernwaarden natuur en landschap
- Toekomstbestendige landbouw
- energielandschappen
- Versterken leefbaarheid
- Recreatie en toerisme.

WADDENKUSTROUTE 1500 KM

De vraag is niet of maar hoe de Waddenkust in de komende eeuw zal veranderen.

DRIE PROGRAMMA- LIJNEN

Tijdens de manifestatie bieden we voor een breed publiek een aantrekkelijk **podium**, creëren we een **platform** voor nieuwe netwerken van bewoners, ondernemers en vooral ook jongeren om samen met professionals het **panorama** te schetsen, een toekomstperspectief 2100

Voor publiek
belevingsconcept

PODIUM

Beleving van
Bezienswaardigheden &
iconen

PANORAMA

Toekomstperspectief 2100
Kernwaarden

Voor professionals
Kernwaarden en kansen

PLATFORM

Nieuwe netwerken voor
jongeren
Agrotoerisme

Voor ondernemers en bewoners
maatschappelijke betrokkenheid bij
majeure opgaven

PROGRAMMALIJNEN EN DE MAATSCHAPPELIJKE OPGAVEN

	WATER	NATUUR & LANDSCHAP	LANDBOUW	ENERGIE LANDSCHAP- PEN	LEEF- OMGEVING	RECREATIE & TOERISME
PODIUM PUBLIEK	✓	✓	✓	✓	✓	✓
PLATFORM NIEUWE NETWERKEN	✓	✓	✓	✓	✓	✓
PANORAMA TOEKOMST PERSPECTIEF	✓	✓	✓	✓	✓	✓

PODIUM

BELEVINGSCONCEPT PUBLIEK MET BEZIENSWAARDIGHEDEN

IN SAMENWERKING MET:

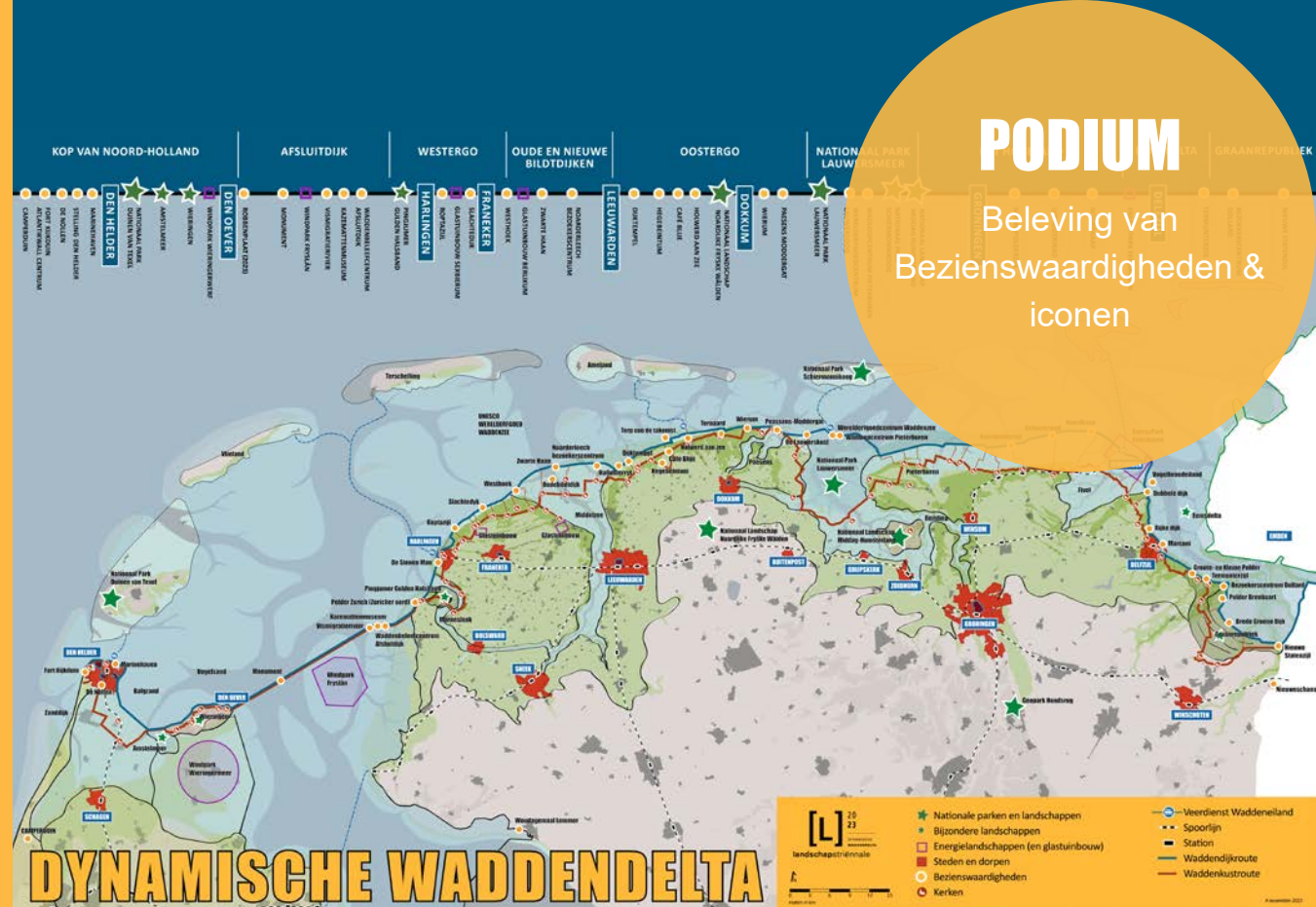
- Noord-Holland
Rondje Waddenbaai

- Fryslân

Op paad lâns Waad
Beleving & bezienswaardigheden
(Regiodeal Noordoost)

- Groningen

Kiek over dyk

Het podium voor het publiek bestaat uit een **belevingsconcept** met unieke bezienswaardigheden. Samen met de Waddenzeegemeenten wordt dit belevingsconcept voor de negen regio's uitgewerkt.

PLATFORM

NIEUWE NETWERKEN

IN SAMENWERKING MET:

- **WADDENACADEMIE**
- **PROGRAMMA RIJKE WADDENZEE**
- **WADDENFONDS**

Bewoners en ondernemers

jongeren

Platform Multifunctionele Landbouw

Platform agrotourisme

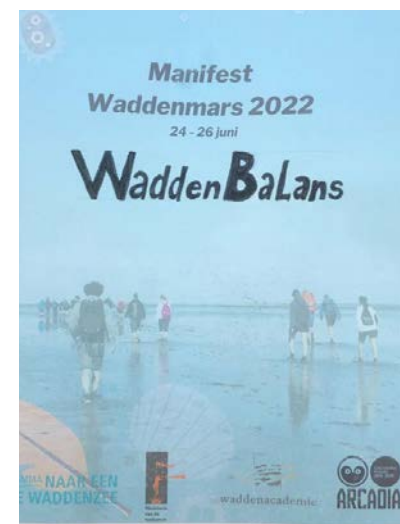
Manifest Waddenbalans 2023

PLATFORM

Agrotourisme
Nieuwe netwerken
voor jongeren

Manifestatie Waddenbalans

PANORAMA

TOEKOMSPERSPECTIEF 2100

IN SAMENWERKING MET:

- **OVERHEDEN**
  - **ORGANISATIES**
  - **PROFESSIONALS**
-
- Waterveiligheid en -kwaliteit
  - Potenties van natuur en landschap
  - Multifunctionele landbouw en agrotourisme
  - Leefbaarheid en brede welvaart
  - Energielandschappen
  - Duurzame recreatie en toerisme

PANORAMA

Kernwaarden
Toekomstperspectief

2100

PANORAMA MOOI NEDERLAND

DRIE VERBINDENDE THEMA'S VOOR NEGEN WADDENREGIO'S

WADDENZEEDIJK

Dijkversterking
Natuurontwikkeling

WADDENDORPEN

Kerken als ontmoetingsplaats

WADDENLANDBOUW

Agrotoeristische infrastructuur
I.s.m. Waddenstreekproducten | Gastronomie

WADDEN- ZEEDIJK

IN SAMENWERKING MET:

- **WATERSCHAPPEN**
- **NATUURORGANISATIES**

Hoogheemraadschap

Hollands Noorderkwartier

Wetterskip Fryslân

Waterschap Noorderzijlvest

Waterschap Hunze en Aa's

PANORAMA

Kernwaarden
Toekomstperspectief
2100

PODIUM

Beleving van
Bezienswaardigheden &
iconen

Vanaf 2023 vinden er werkzaamheden plaats om de Waddenzeedijk te versterken. Er worden gebiedsplannen uitgewerkt om deze dijkversterking te combineren met de verbrede aanpak (zowel binnen- als buitendijks) voor **regionale gebiedsontwikkeling**. Samen met de waterschappen en de natuurorganisaties worden deze projecten, de kansen en dilemma's in beeld gebracht.

WADDEN- LANDBOUW

IN SAMENWERKING MET:

- **LANDBOUWORGANISATIES**

Platform multifunctionele landbouw
Regiodeal natuurinclusieve
landbouw noordelijke kleischil
LTO Noord

PLATFORM

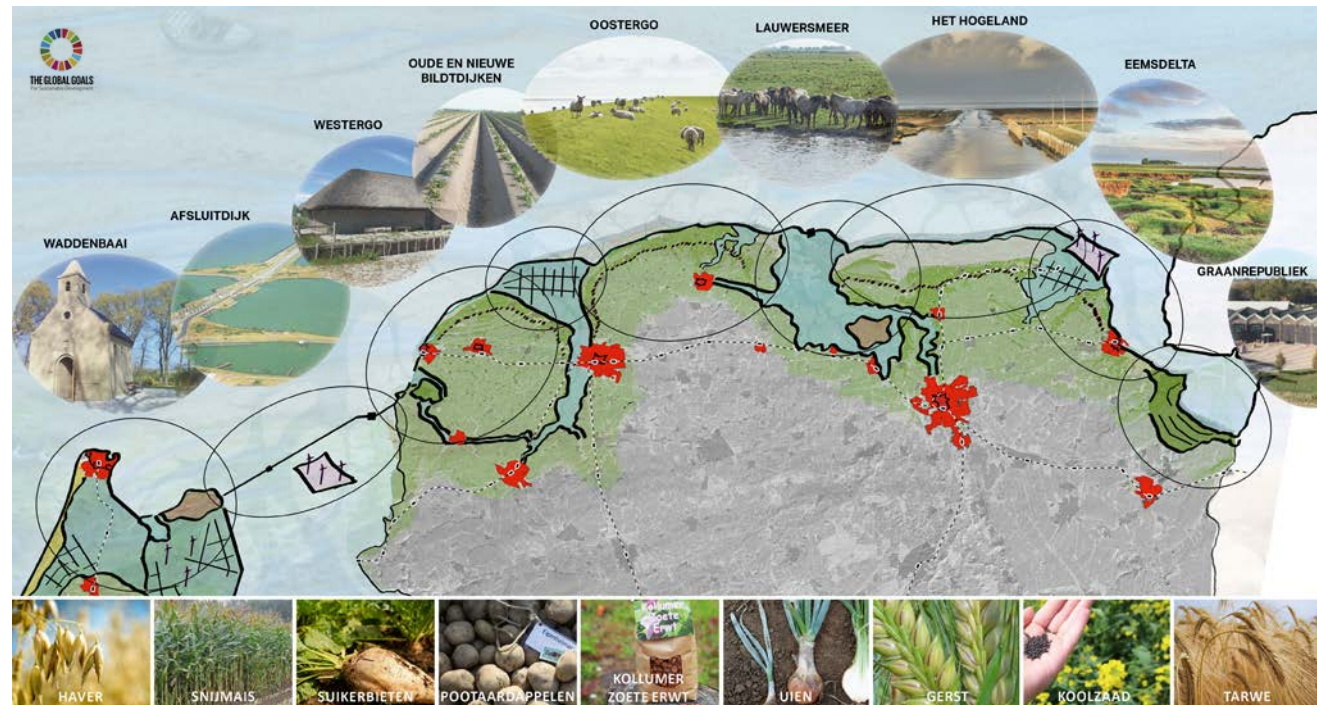
Agrotoerisme
Nieuwe netwerken
voor jongeren

PODIUM

Beleving van
Bezienswaardigheden &
iconen

Agrotoeristische infrastructuur aan de Waddenkust

Maatschappelijke, klimatologische en ecologische opgaven vragen om transitie van de landbouw aan de Waddenkust, grenzend aan het Werelderfgoed Waddenzee. De regionale identiteit en kernwaarden zetten we in als samenhangend systeem voor agrotoerisme, ontwikkeling van duurzame recreatie en toerisme op het platteland. Het gaat daarbij om het gastvrije boerenerv (lokaal), het ensemble van boerenerven (regionaal) en de reeks van ensembles van Den Helder tot de Duitse grens (bovenregionaal).

Ook langs de Waddenkust staat de landbouw voor een grote uitdaging om te anticiperen op de klimaatveranderingen en milieuproblemen. Met landbouworganisaties wordt gekeken of onder andere **agrotoerisme** (korte ketens en duurzame systemen) kan bijdragen aan de transitie van de landbouw langs de Waddenkust.

WADDEN- DORPEN

IN SAMENWERKING MET:

- DORPSBELANGEN
- KERKEIGENAREN
- ONDERNEMERS

PODIUM

Beleving van
Bezienswaardigheden &
iconen

PLATFORM

Agrotourisme
Nieuwe netwerken
voor jongeren

De monumentale kerken vormen de Waddenbakens langs de kust. Met het thema '**Kerken als ontmoetingsplaats**' wordt ingespeeld op een lopend initiatief om daarmee de maatschappelijke relevantie en herbestemming van kerken te versnellen. In 2023 zal een dertigtal kerken aan de kust in de 9 Waddenregio's open worden gesteld om daarmee het publiek de dorpskernen te laten bezoeken.

BEOOGDE RESULTAAT WADDENZEEGEMEENTEN

- 1. Verbetering van het toeristisch aanbod in de Waddenkustregio;**
- 2. Verbetering van de bereikbaarheid van de Waddenkustregio;**
- 3. Verbeteren van samenwerken in netwerken in de Waddenkustregio;**
- 4. Ontwerpen van een proces voor het aantrekken van 100.000 bezoekers;**
- 5. Het identificeren en selecteren van circa 250 bezienswaardigheden;**
- 6. Belevingsconcept met een zo klein mogelijke ecologische footprint**

1. REISGIDS

VERBETERING VAN HET TOERISTISCH AANBOD IN DE WADDENKUSTREGIO

IN SAMENWERKING MET:

- VISIT WADDEN
- REGIOMARKETIERS

WADDEN

VERHALEN

UNESCO WERELDERFgoed

KRACHT VAN HET WATER

SMAAK VAN DE WADDEN

STRIJD OM DE WADDEN

ODE AAN HET LANDSCHAP

DONKERTE VAN DE WADDEN

BEZINNINGSTOERISME

WWW.VISITWADDEN.NL

2. DUURZAME MOBILITEIT

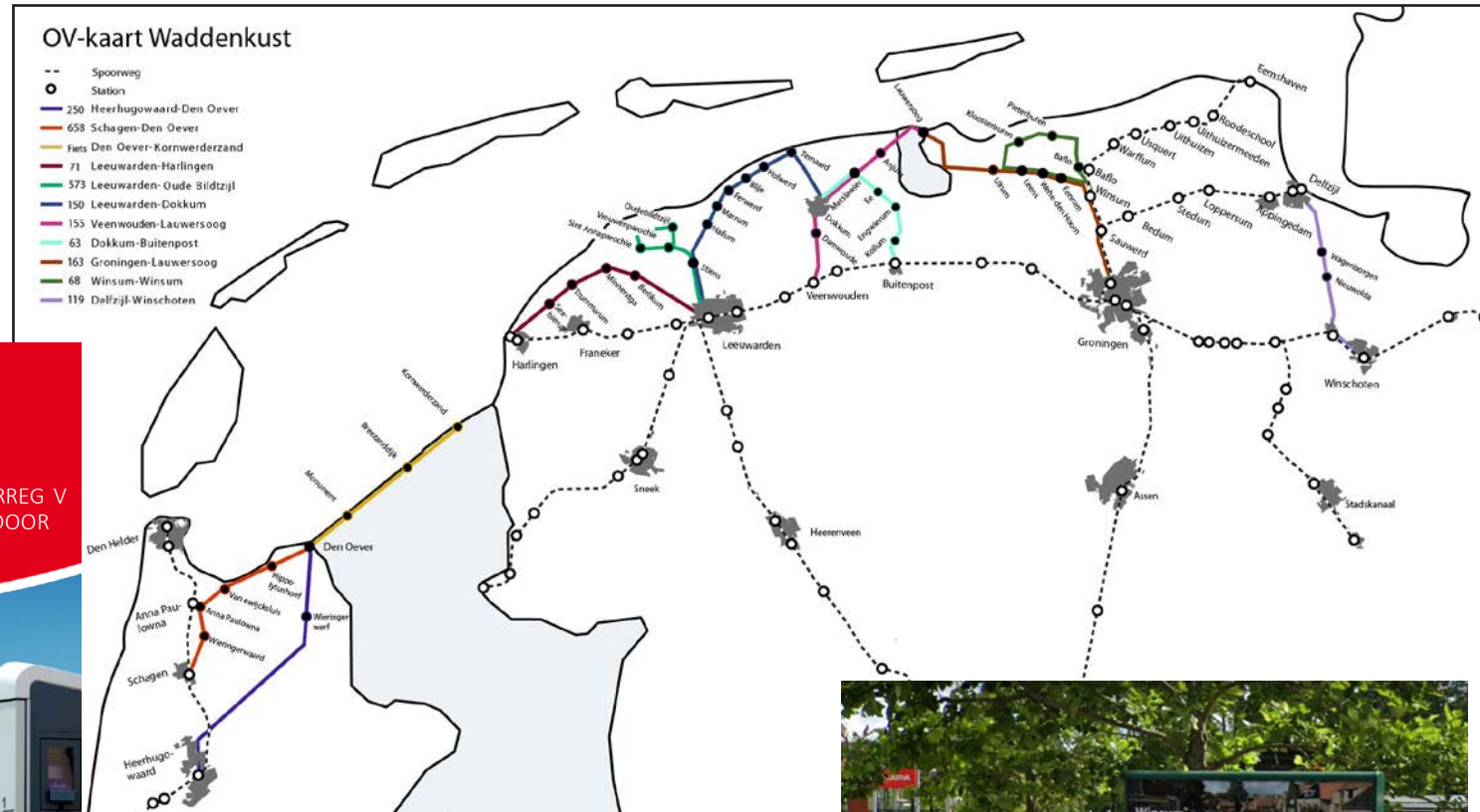
BEREIKBAARHEID VAN DE WADDENKUSTREGIO VERGROTEN (WADDENDELTA ARRANGEMENT)

IN SAMENWERKING MET:

- **WADDENAGENDA 2.0**
- **ARRIVA**
- **PROVINCIES**

DUURZAME MOBILITEIT IN HET WADDENGEBIED

IN OPDRACHT VAN DE "PROJECTGEMEENSCHAP VAN HET INTERREG A-STEUNPROJECT "WADDEN-AGENDA 2.0", GECOÖRDINEERD DOOR NORDSEE GMBH

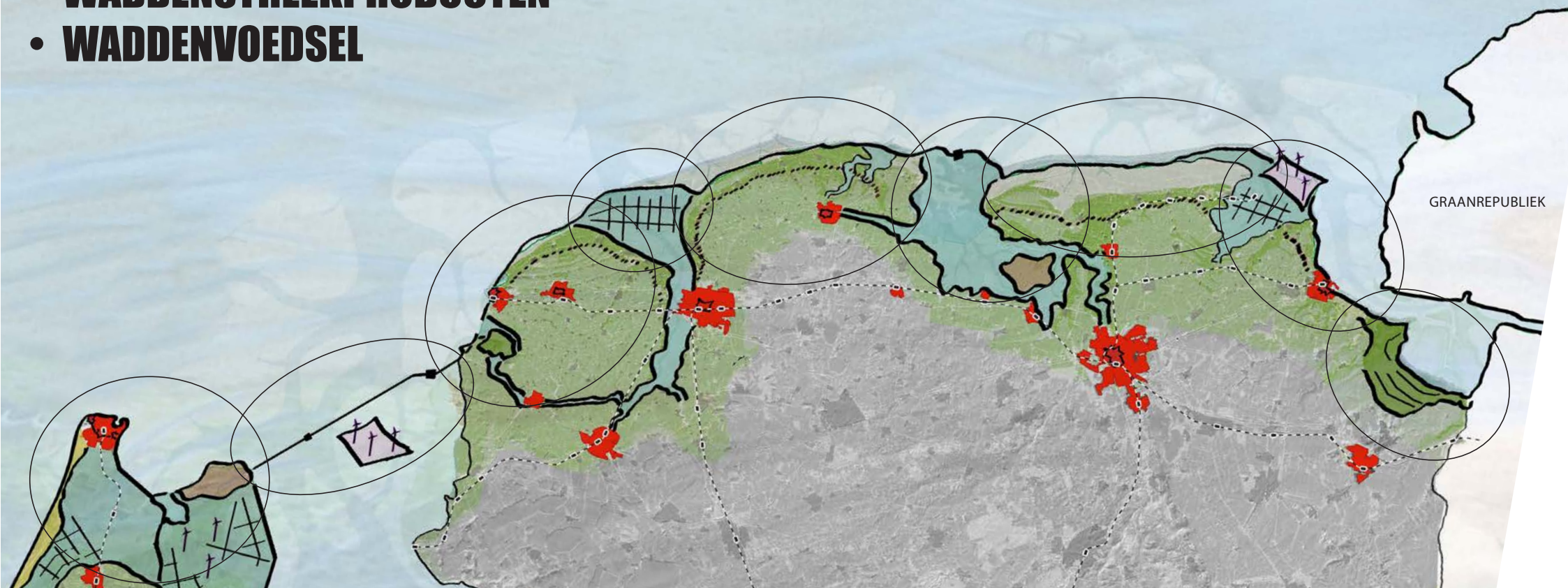

3. AGROTOERISME EN WADDENVOEDSEL

VERBETEREN VAN SAMENWERKEN IN NETWERKEN IN DE WADDENKUSTREGIO

IN SAMENWERKING MET:

- WADDENSTREEKPRODUCTEN
- WADDENVOEDSEL

HAVER

SNIJMAIS

SUIKERBIETEN

POOTAARDAPPELEN

KOLLUMER
ZOETE ERWT

UIEN

GERST

KOOLZAAD

TARWE

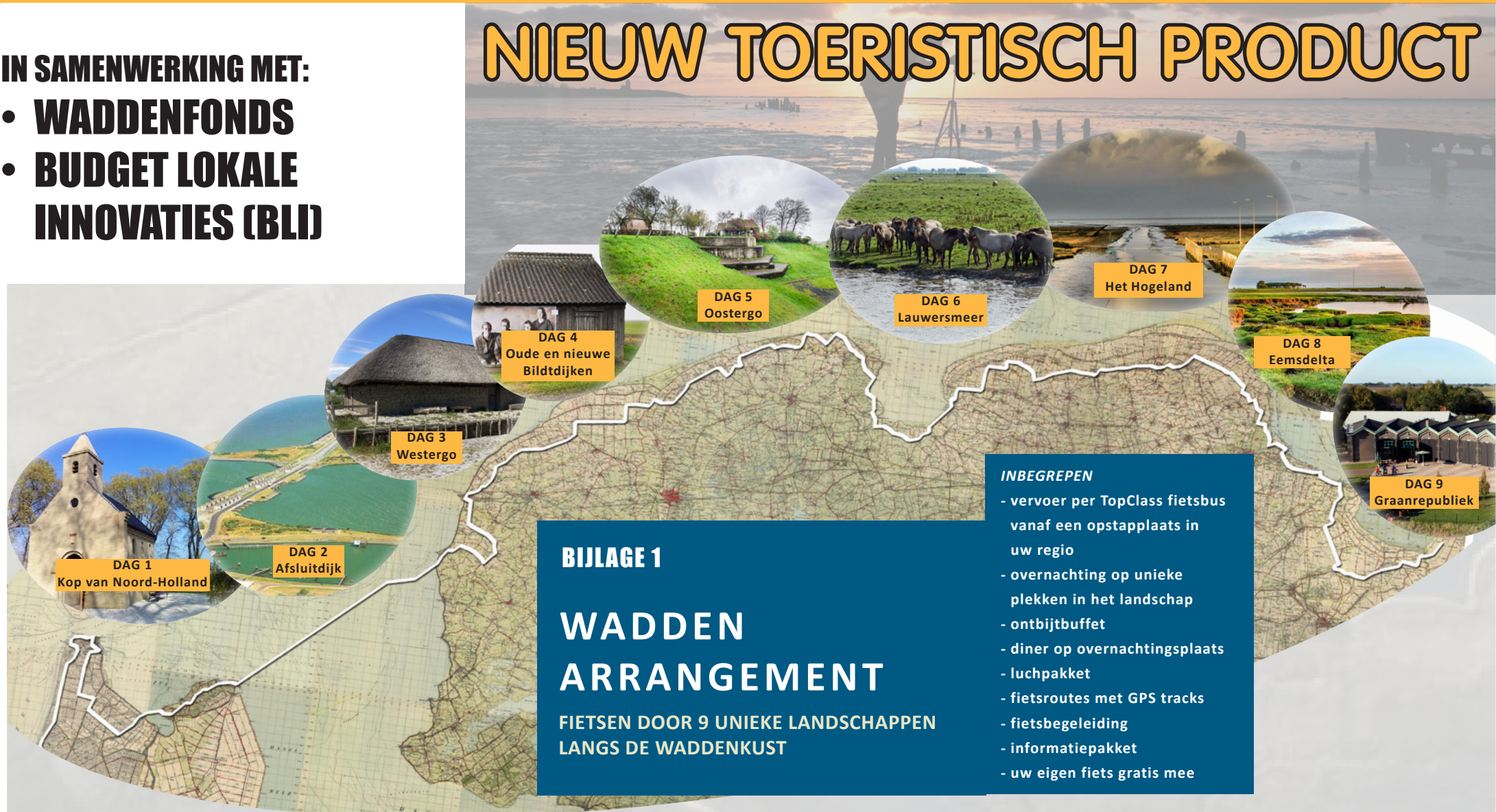
4. WADDENKUSTARRANGEMENT

ONTWERPEN VAN EEN PROCES VOOR HET AANTREKKEN VAN 100.000 BEZOEKERS

IN SAMENWERKING MET:

- WADDENFONDS
- BUDGET LOKALE INNOVATIES (BLI)

NIEUW TOERISTISCH PRODUCT

DAG 1
Kop van Noord-Holland

DAG 2
Afsluitdijk

DAG 3
Westergo

DAG 4
Oude en nieuwe
Bildtdijken

DAG 5
Oostergo

DAG 6
Lauwersmeer

DAG 7
Het Hogeland

DAG 8
Eemsdelta

DAG 9
Graanrepubliek

BIJLAGE 1

WADDEN ARRANGEMENT

FIETSEN DOOR 9 UNIEKE LANDSCHAPPEN
LANGS DE WADDENKUST

INBEGREPEN

- vervoer per TopClass fietsbus vanaf een opstapplaats in uw regio
- overnachting op unieke plekken in het landschap
- ontbijtbuffet
- diner op overnachtingsplaats
- luchtpakket
- fietsroutes met GPS tracks
- fietsbegeleiding
- informatiepakket
- uw eigen fiets gratis mee

5. BEZIENSWAARDIGHEDEN

HET IDENTIFICEREN EN SELECTEREN VAN BEZIENSWAARDIGHEDEN

PODIUM
BELEVING VAN
BEZIENSWAARDIG-
HEDEN & ICONEN

[L] 20
23
DYNAMISCHE
WADDENDELTA
landschapstriennale

- ★ Nationale parken en landschappen
- ★ Bijzondere landschappen
- Energielandschappen (en glastuinbouw)
- Steden en dorpen
- Bezienswaardigheden
- Ⓜ Kerken

- ⚓ Veerdienst Waddeneiland
- Spoorlijn
- Station
- Waddendijkroute
- Waddenkuistroute

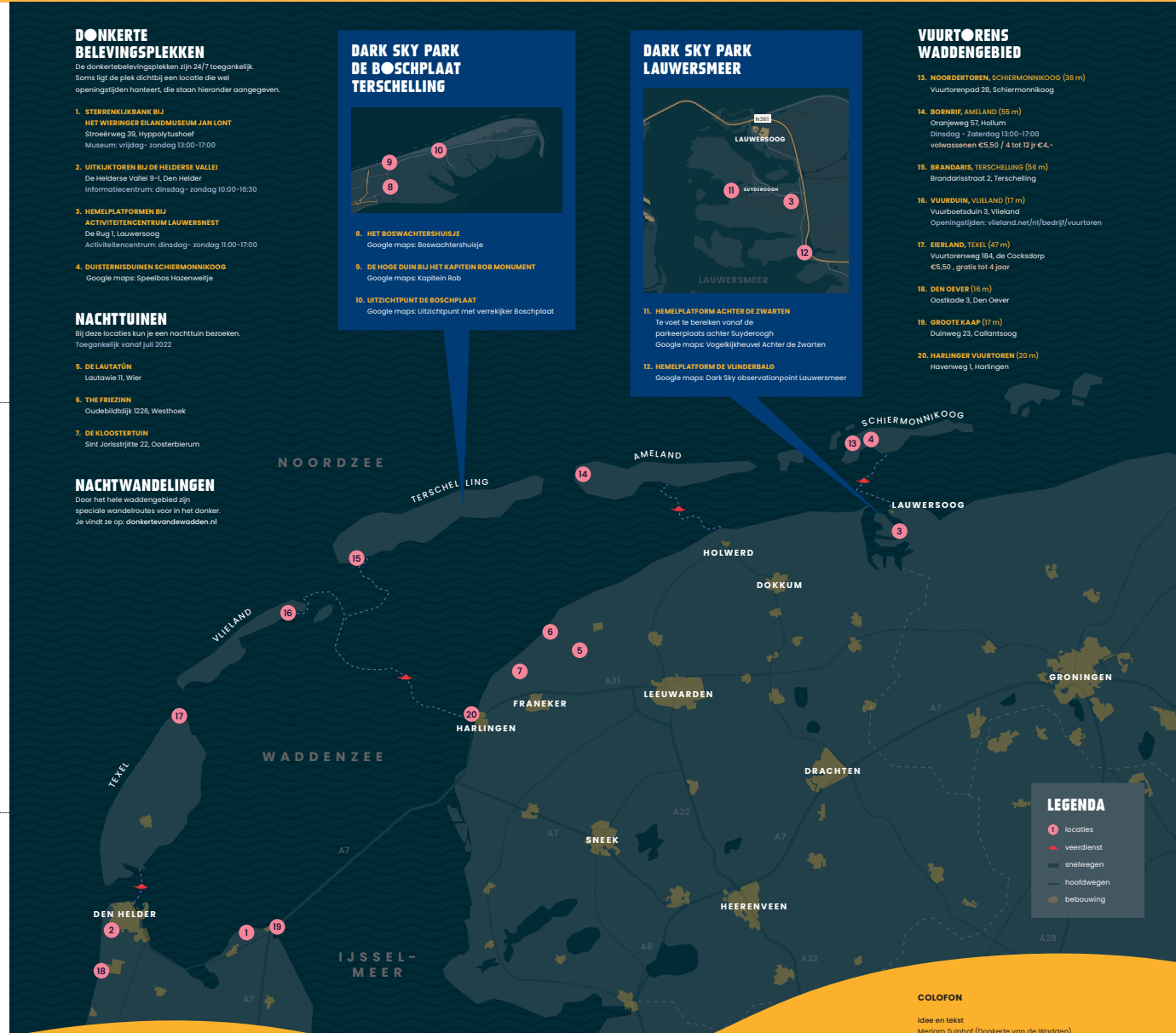
6. DUURZAAM TOERISME LANGS DE WADDENDIJK

BELEVINGSCONCEPT MET EEN ZO KLEIN MOGELIJKE ECOLOGISCHE FOOTPRINT

DONKERTE VAN DE WADDEN 1 SEPTEMBER 2023

IN SAMENWERKING MET:

- STAATSBOSBEHEER
- NATUUR- EN MILIEUFEDERATIES
- RUG
- VISIT WADDEN
- WADDENZEEGEMEENTEN

MANIFESTATIE 2023

MEI 2023

REISGIDS
NOORDERBREEDTE SPECIAL

SEPTEMBER 2023
30 DAGEN

WEEKEND
WADDENWALK

OKTOBER 2023

EUROPEAN
NATIONAL
PARCS

ACTIVITEITEN 30 DAGEN IN SEPTEMBER 2023

Waddenkust op de kaart

1	Sept.	Presentatie Summerschool, Het Lage Noorden
1	Sept.	Openingsevent: Sterren op het Wad, Lauwersoog

Waddenlandbouw

2 t/m 3	Sept.	<u>Weekend Waddenculinair in de 9 regio's</u>
4 t/m 8	Sept.	Kerken als ontmoetingsplaats (lokale activiteiten in de kerken)
4 t/m 8	Sept.	Filmfestival Waddendelta
7	Sept.	Donderdagdialog - Waddenvoedsel

Waddendijken

9 en 10	Sept.	<u>Weekend Watererfgoed</u>
11 t/m 15	Sept.	Kerken als ontmoetingsplaats (lokale activiteiten in de kerken)
11 t/m 15	Sept.	'Artist in Residence'
14	Sept.	Donderdagdialog - Innovatie Waddendijken

Waddendorpen

16 en 17	Sept.	<u>Weekend Waddendelta buitendijks (excursies i.s.m. organisaties)</u>
19	Sept.	Studiedag NVTL en BNSP
19	Sept.	Troonrede over de Dynamische Waddendelta
18 t/m 22	Sept.	Kerken als ontmoetingsplaats (lokale activiteiten in de kerken)
21	Sept.	Donderdagdialog - Wieringen

Waddenhavensteden

23 en 24	Sept.	<u>Weekend Kunst langs de Waddenkust</u>
25 t/m 28	Sept.	Kerken als ontmoetingsplaats (lokale activiteiten in de kerken)
28	Sept.	Donderdagdialog - Maritiem/havensteden
29	Sept.	Waddensymposium, Harlingen

Waddenwandelen

30	Sept.	<u>Weekend Waddenwalk</u>
30	Sept.	Excursie voor NVTL en BNSP

SAMENWERKENDE PARTIJEN

